

Hoofdstuk 17. De sociale verzekeringen

Opgave 17.1

1. De volksverzekeringen, de werknemersverzekeringen, de sociale voorzieningen en de Zorgverzekeringswet.
(Daarnaast zijn er de inkomensafhankelijke regelingen (Zorgtoeslag en dergelijke). Deze worden ook wel tot de sociale voorzieningen gerekend.)
2. De Zorgverzekeringswet (Zvw) geeft een verzekering voor de dekking van medische kosten. (De Wet langdurige zorg (Wlz) ook voor structurele kosten).
3. Voor de AOW is men niet meer verzekerd vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd (2023: 66 jaar en 10 maanden).
4. Een echte dienstbetrekking is een privaatrechtelijke of een publiekrechtelijke dienstbetrekking, waarbij de elementen loon, persoonlijke arbeid, gezag en een zekere tijd aan de orde zijn.
5. Voor de werknemersverzekeringen is als fictieve dienstbetrekking aangewezen onder andere de arbeidsrelatie met een:
 - aannemer van werk;
 - provisiereiziger;
 - deelvisser;
 - thuiswerker;
 - musicus;
 - artiest;
 - topsporter;
 - gelijkgestelde;
 - sekswerker.
6. Als de verzekerde in detentie verblijft.
7. Dit zijn bezwaren tegen het verzekerd zijn voor de volksverzekeringen, werknemersverzekeringen en/of Zvw, meestal uit godsdienstige overwegingen.

Opgave 17.2

1. AOW, Anw, AKW en Wlz.
2. De hoofdgroep van verzekerden voor de volksverzekeringen wordt gevormd door de ingezetenen van Nederland, ofwel iedereen die in Nederland ingeschreven staat in een Basisregistratie Personen (BRP).
3. Dan hoeft hij geen AOW-premie meer te betalen, maar ontvangt hij wel een AOW-uitkering.
4. Een 'fictieve' dienstbetrekking.
5. Er is geen sprake van verzekeringsplicht voor de werknemersverzekeringen voor:
 - werknemers die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt (uitgezonderd de ZW);
 - huispersoneel dat op maximaal drie dagen per week in een privéhuishouding werkt;
 - dga's (directeuren-groootaandeelhouders);
 - gemoedsbezwaarden.(Ook een directeur met een minderheidsbelang in de aandelen is soms niet verplicht verzekerd voor de werknemersverzekeringen, namelijk als er geen sprake is van een gezagsverhouding).
6. Zowel een werkgever als een werknemer kan als gemoedsbezwaard worden aangemerkt.

Opgave 17.3

1. WW, ZW, WAO en WIA.
2. Naast de ingezetenen van Nederland zijn verzekerd voor de volksverzekeringen:
 - bemanningsleden van schepen en vliegtuigen met een thuishaven in Nederland;
 - Nederlanders in dienst van een Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersoon die in het buitenland wonen met hun gezin (bijvoorbeeld ambassadepersoneel);
 - niet-ingezetenen die ter zake van in Nederland verrichte arbeid aan de Nederlandse loonbelasting zijn onderworpen.
3. De hoofdgroep van verzekerden voor de werknemersverzekeringen wordt gevormd door de werknemers met een echte (privaatrechtelijke of publiekrechtelijke) dienstbetrekking.

Uitwerkingen hoofdstuk 17 PDL ASZ niveau 4, 2023/2024

4. Een fictieve dienstbetrekking in de zin van de werknemersverzekeringen is een dienstbetrekking die geen echte (privaatrechtelijke of publiekrechtelijke) dienstbetrekking is, maar in de wet is aangewezen als uitbreiding van de groep van verzekerden voor de verplichte werknemersverzekeringen (de zogenoemde wetsfictie).
5. Dat zijn degenen die verzekerd zijn voor de Wlz en de niet-ingezetenen die ter zake van in Nederland verrichte arbeid in Nederland loonbelasting betalen.
6. Iemand kan als gemoedsbezwaard worden beschouwd voor alle werknemersverzekeringen, voor één of meer volksverzekeringen en/of voor de Zvw.

Opgave 17.4

1. b. sociale voorzieningen
2. a. een echte dienstbetrekking
c. een privaatrechtelijke dienstbetrekking
3. a. de Anw
b. de AOW
4. a. betaalt premieervangende loonbelasting in plaats van premie volksverzekeringen
b. heeft een spaarrekening bij de SVB, waaruit ze na de AOW-leeftijd bedragen kan opnemen
5. a. Belastingdienst Toeslagen
6. e. UWV
7. c. opsporing van fraude in de sociale zekerheid
d. toezicht op de naleving van de Wet arbeid vreemdelingen
8. e. binnen 6 weken bezwaar maken

Opgave 17.5

1. b. sociale voorziening
2. a. bemanningsleden van schepen en vliegtuigen met een thuishaven in Nederland
c. Nederlanders in dienst van een Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersoon die in het buitenland wonen
3. b. de artiest met een fictieve dienstbetrekking
c. de gelijkgestelde
d. de persoon met een echte dienstbetrekking
4. a. Stelling I is juist, stelling II is onjuist
5. c. volksverzekering
6. a. AOW
c. Anw
d. Wlz
7. a. AOW
c. Anw
d. Wlz
f. Zvw

Opgave 17.6

1.

	Volksverzekering	Werknemers- verzekering	Sociale voorziening
AOW	x		
Anw	x		
AKW	x		
Huurtoeslag			x
IOAW			x
IOAZ			x
IOW			x
Participatiewet			x
Toeslagenwet			x
Wajong			x
WAO		x	
WIA		x	
Wlz	x		
Wmo			x
Wsw			x
WW		x	
ZW		x	

2.

	Wel verzekerd voor de werknemersverzekeringen	Niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen
Ambtenaar bij de gemeente Utrecht	x	
Amerikaan bij de Amerikaanse ambassade in Den Haag		x
Directeur-grotoaandeelhouder		x
Musicus	x	
Werkzaam via opting-in		x
Provisiereiziger	x	
Topspporter	x	
Wajong-gerechtigde wonend in Frankrijk		x
Werknemer bij een loodgietersbedrijf	x	
WW-uitkeringsgerechtigde	x	

3.

	Belastingdienst Toeslagen	CAK	Gemeente	NZA	SVB	UWV	Zorgverzekeraar	Zorginstituut Nederland
Advisering over het basispakket zorg								x
Innen eigen bijdrage Wmo en Wlz		x						
Toezicht op zorgverzekeraars				x				
Uitvoering AKW, Anw en AOW					x			
Uitvoering inkomensafhankelijke regelingen	x							
Uitvoering IOAW en IOW						x		
Uitvoering Participatiewet, IOAZ en Wmo			x					
Uitvoering Zvw en Wlz							x	
Uitvoering WIA, WW en ZW						x		

Opgave 17.7

1. Nee, ze staan niet op de loonlijst, want Alfred en Bas zijn zelfstandig ondernemers en geen werknemers. Er is geen sprake van gezag. Hierdoor is er geen verzekeringsplicht voor de werknemersverzekeringen. Als ingezetenen van Nederland zijn ze wel verzekerd voor de volksverzekeringen en verzekeringsplichtig voor de Zvw.
2. Ja, hij staat op de loonlijst. Het maakt niet uit dat Christiaan een gedeeltelijke WAO-uitkering heeft. Hij is verzekerd voor alle sociale verzekeringen, ook voor de werknemersverzekeringen.
3. Nee, de verzekeringsplicht voor de werknemersverzekeringen eindigt met ingang van de AOW-leeftijd. Alleen voor de Ziektewet loopt de verzekering beperkt (premievrij) door.
4. Edward heeft recht op een bijstandsuitkering op basis van de Participatiewet. De netto maandsuitkering is € 1.135,88 exclusief vakantiebijslag en € 1.195,66 inclusief vakantiebijslag (1^e halfjaar 2023).

Opgave 17.8

1. Dirk bezit 90% van de aandelen, samen met zijn echtgenote zelfs 100%. Omdat Dirk tevens directeur is, kan hij worden beschouwd als dga (directeur-grootaandeelhouder). Hij is in loondienst bij de bv en staat daarom op de loonlijst. Voor hem moet loonbelasting, premie volksverzekeringen en werknemersbijdrage Zvw worden afgedragen. Premies werknemersverzekeringen zijn niet verschuldigd, omdat er geen verzekeringsplicht voor de werknemersverzekeringen bestaat. Het dga-schap van Dirk houdt in dat hij het merendeel van de aandelen, dus van de zeggenschap van Dircom bv bezit. Er kan dus geen sprake zijn van een gezagsverhouding.
2. Toestemming om als gemoedsbezwaarde te worden beschouwd, wordt door de SVB (Sociale Verzekeringsbank) verleend. In een dergelijke situatie dient het volgende te gebeuren:
 - Op het salaris van Evert wordt in plaats van premie volksverzekeringen premieervangende loonbelasting ingehouden (en vervolgens afgedragen);
 - Dircom bv is zelf niet gemoedsbezwaard en draagt normaal premies werknemersverzekeringen en werkgeversheffing Zvw af voor Evert.

3. De uitzendkrachten staan niet op de loonlijst van Dircom bv, maar op de loonlijst van het uitzendbureau. De uitzendkrachten ontvangen loon van, verrichten persoonlijke arbeid gedurende zekere tijd voor en staan in een gezagsverhouding tot het uitzendbureau. Het bijzondere is dat het werk plaatsvindt onder toezicht en leiding van degene die inleent, te weten Dircom bv. De uitzendkrachten zijn voor alle sociale verzekeringen verzekerd, maar de premieafdracht verloopt via het uitzendbureau, waar ze op de loonlijst staan.

Opgave 17.9

1. Aangenomen wordt dat Izaäk aan alle voorwaarden voor de thuiswerker voldoet. Er is geen sprake van een echte dienstbetrekking, maar wel van een fictieve dienstbetrekking. Op grond hiervan is hij verzekerd voor alle sociale verzekeringen, ook voor de werknemersverzekeringen.
2. Er is sprake van een echte (privaatrechtelijke) dienstbetrekking. Vanwege de leeftijd van Jacob bestaat er geen verzekeringsplicht meer voor de werknemersverzekeringen WAO/WIA, de WW en evenmin voor de volksverzekering AOW. Jacob is wel verzekerd voor de Anw, AKW, Wlz en Zvw. Er is ook een beperkte verzekeringsplicht voor de ZW. Naast de loonbelasting worden premies afgedragen voor Anw, Wlz en Zvw.
3. Er is geen sprake van een geldige verblijfstitel, met andere woorden de heer Karamel verblijft illegaal in Nederland. In zo'n situatie kan er geen sprake zijn van een rechtmatig verblijf in Nederland en is verzekeringsplicht voor de werknemersverzekeringen niet aan de orde. Zelfs al zou hij rechtmatig in Nederland verblijven, is het nog maar de vraag of hij verzekerd is voor de werknemersverzekeringen. De heer Karamel moet dan namelijk ook nog voldoen aan de richtlijnen van de Wet arbeid vreemdelingen.
4. Blijkbaar zijn voor de scholieren alle elementen van een dienstbetrekking aanwezig, zodat er sprake is van verzekeringsplicht voor de werknemersverzekeringen, dus ook voor de Ziektewet.

Opgave 17.10

1. Nee, er is geen sprake van een arbeidsovereenkomst wegens het ontbreken van een gezagsverhouding (geen leiding en geen toezicht).
2. De thuiswerkers zijn verzekerd op grond van de fictieve dienstbetrekking waarin zij werkzaam zijn. Zij werken thuis en ontvangen doorgaans ten minste 40% van het minimumloon.
3. De ontheffing wegens gemoedsbezwaren moet worden aangevraagd bij de SVB (Sociale Verzekeringsbank).
4. Nee, de eigenaren van een vof worden als ondernemers beschouwd. Er is geen sprake van een arbeidsovereenkomst, met name door het ontbreken van een gezagsverhouding. Bouwmeester en Verkruijsen hebben ook geen fictieve dienstbetrekking voor de werknemersverzekeringen, omdat zij zelfstandig ondernemer zijn.
5. Hoewel het element gezag niet expliciet wordt genoemd, wijst alles erop dat Verkruijsen vanaf 1 november een privaatrechtelijke dienstbetrekking heeft. Op basis hiervan bestaat verzekeringsplicht voor de werknemersverzekeringen (en de Zvw).

Opgave 17.11

1. Nee, mevrouw Mandekker is op basis van de feitelijke wijze van werken niet in dienstbetrekking werkzaam, omdat de gezagsverhouding ontbreekt. Zij is vrij om te komen en te gaan. Evenmin is er sprake van een met een dienstbetrekking gelijk te stellen arbeidsverhouding (fictieve dienstbetrekking als gelijkgestelde), omdat de familierelatie overheerst.

2. Mevrouw Mandekker is verzekeringsplichtig voor de Zvw. Nadat zij zich heeft aangemeld bij een zorgverzekeraar, is zij ook verzekerd voor de Zvw.
3. Ja, de dochter wordt bijgeschreven op de polis van mevrouw Mandekker en is daarmee (premienvrij) verzekerd.
4. Ja, een werknemer wordt geacht gemoedsbezwaren te hebben tegen de Zorgverzekeringswet als hij gemoedsbezwaard is voor de volksverzekering Wlz.
5. De erkenning als gemoedsbezwaarde voor de werknemersverzekeringen moet worden aangevraagd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Opgave 17.12

1. Onjuist. De verzekeringsplicht werknemersverzekeringen eindigt als de werknemer AOW-gerechtigd wordt. Voor de ZW wordt een uitzondering gemaakt, zodat hij daarvoor wel (bepaald) verplicht verzekerd is (premienvrij).
2. Juist. (Er is met betrekking tot de leeftijd wel een bovengrens voor de verplichte werknemersverzekeringen, maar er is geen ondergrens.)
3. Juist.
4. Onjuist. Sjon heeft een fictieve dienstbetrekking (aangenomen werk). Hij heeft recht op een ZW-uitkering.
5. Onjuist. Er is wel sprake van een fictieve dienstbetrekking voor de loonheffing en de Zvw, maar niet voor de werknemersverzekeringen. Bert heeft dus geen recht op een ZW-uitkering.

Opgave 17.13

1. Harco verricht arbeid voor Herstalco bv, werkt onder gezag van de bedrijfsleider en ontvangt € 225 loon per maand. Hij is in echte dienstbetrekking in de zin van de Wet LB. Omdat Harco een echte dienstbetrekking heeft, is hij eveneens verzekerd voor de werknemersverzekeringen.
2. Hoewel de arbeidsrelatie van Yvonne voldoet aan alle kenmerken van de echte dienstbetrekking wordt deze toch niet als zodanig aangemerkt omdat zij op minder dan vier dagen per week in de huishouding van een natuurlijk persoon werkt. Er geldt een vrijstelling voor zogeheten dienstverleners aan huis. Zij is dus niet in echte of fictieve dienstbetrekking in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964. Deze vrijstelling geldt ook voor de werknemersverzekeringen. Yvonne is dus niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen.
3. Maartje is statutair directeur en werkt op basis van een arbeidsovereenkomst in een ‘echte’ dienstbetrekking (loon, gezag en arbeid) tot Dreamline Travel Agency bv. Omdat Maartje in echte dienstbetrekking werkt, is zij ook verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Zij kan, vanwege het ontbreken van zeggensmacht, tegen haar wil ontslagen worden. Zij werkt dus in een positie van ondergeschiktheid/gezag tot Dreamline Travel Agency bv.
4. Farouk is een stagiair met een stagevergoeding. Deze vergoeding kwalificeert gezien het aantal gewerkte uren per maand niet als een reële beloning. Er is daarom geen sprake van een echte dienstbetrekking in de zin van de Wet LB. Als stagiair met een niet-reële beloning is er wel sprake van een fictieve dienstbetrekking. Farouk is alleen verzekerd voor de Wajong en ZW.
5. Frits werkt op basis van een arbeidsovereenkomst in een ‘echte’ dienstbetrekking (loon, gezag en arbeid) tot supermarktketen COOP. Omdat Frits de AOW-leeftijd bereikt heeft, is hij niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Wel bestaat bij ziekte maximaal 13 weken recht op loondoorbetaling of een ZW-uitkering (per 1 juli 2023 is dat maximaal zes weken).
6. Harry is niet in echte dienstbetrekking omdat hij zijn werk zelf kan bepalen en hij zich zonder toestemming mag laten vervangen. Ook is er geen sprake van een fictieve dienstbetrekking omdat het door hem genoten loon niet ten minste 40% van het minimumloon bedraagt en hij op minder dan twee dagen per week werkt. Dezelfde bepalingen gelden voor de werknemersverzekeringen. Harry is dus niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen.

Opgave 17.14

1. Jacqueline moet schriftelijk bezwaar indienen bij UWV binnen zes weken na bekendmaking van de beslissing.
2. Ja, Van Zundert bv kan ook bezwaar maken aangezien de werkgever zelf ook belanghebbende is. De hoogte van de gedifferentieerde Whk-premie wordt beïnvloed door de instroom in de WGA.